
ALTERNATÍVNA HISTÓRIA

Autor	Vydavateľ	Licencia	Vydanie	GKBN
Stanislav Hoferek	Greenie knižnica	CC-BY-NC-ND	Prvé (2020)	001101

Obsah

ALTERNATÍVNA HISTÓRIA.....	1
Obsah.....	2
O knihe.....	3
Rímska republika nevznikla.....	4
Peržania vyhrali vojnu o Grécko.....	7
Alexander nedobyl Perziu.....	9
Kartágo dobilo Rím.....	11
Húni sa nevydali na západ.....	14
Mohamed sa nenarodil.....	17
Arabi vyhrali bitku pri Tours, Islam v Európe.....	19
Nemali sme inkvizíciu.....	22
Gutenberg nevynašiel kníhtlač v roku 1443.....	24
Kolumbus neobjavil Ameriku pre Európanov.....	26
Nenarodil sa Isaac Newton.....	29
Boľševici sa nedostali k moci.....	31
Nemecko vyhralo 2. svetovú vojnu.....	33
ZSSR nenapadol Maďarsko a Československo.....	35
Nevynašili sme binárny kód.....	37
Jednou vetou.....	39

O knihe

Alternatívna história prináša pohľad na udalosti, ktoré sa mohli v histórii udiat' úplne inak. Čo by spôsobila malá zmena? Aké pokračovanie dejín by spôsobili výhra vo vojnách, ktoré sa skončili prehrami? Aké ríše by ovládali Európu a svet, keby bolo viac šťastia na strane porazených? Pozrime sa do Ríma, Nacistického Nemecka či celkovo na svet bez Krištofa Kolumba či Isaaca Newtona.

Kniha je zbierkou mojich osobných názorov, pričom ide samozrejme o dohady a predpoklady. Nevieme, ako by presne vyzeral svet, hlavne celé storočia po zmene kľúčových udalostí. Napriek tomu ide o zaujímavé čítanie, pričom výsledky by mohli byť veľmi odlišné, ale na počudovanie i mimoriadne podobné.

ALTERNATÍVNA HISTÓRIA

Stanislav Hoferek

Rímska republika nevznikla

Ako to bolo?

Rím bol podľa povestí založený v roku 753 p.n.l. Bolo to 23 rokov po prvej Olympiáde a teda v čase, keď bolo územie dnešného Talianska posiate mestečkami na rôznych stupňoch vývoja. Je možné, že Rím vznikol o niečo skôr. Každopádne do roku 510 p.n.l. išlo o malé kráľovstvo, ktoré malo diplomatické styky s okolitými mestami. Kráľovstvo sa rozhodlo zmeniť na republiku s jasne písanými pravidlami správy mesta a s volenými úradníkmi. Tento spôsob sa samozrejme nepáčil okolitým vládcom, ako i poslednému Rímskemu kráľovi, ktorý hľadal pomoc u Etruskov. Našiel ho v Etruskom meste Klúziom (etrusky Clevsin), kde dal dohromady jeho spojenec, kráľ Porsenna, mocné vojsko. Rimania sa proti útoku ubránili a kým postupne klesala sila Etruskov, Rím zaberá mestá a v roku 264 p.n.l. dobyl celý pyrenejský poloostrov. Čo by sa však stalo, keby Rím padol? Ako by to ovplyvnilo svet?

Ako by sa mohli zmeniť dejiny?

Ako by vyzeral svet, keby bol Rím porazený Kartágom, je rozpísané v neskoršej kapitole. Čo by však bolo, keby sa Rím nikdy nepremenal na ríšu a ostal by len jedným z mnohých mestečiek? Mohlo sa to stať jednoducho, stačilo sa neubrániť Etruskom, Keltom alebo inému národu, ktorý sa pohyboval s armádou v blízkosti Ríma.

Čo by to zmenilo?

Zbúranie mesta, jeho zotročenie či alebo niečo podobné by vytvorilo mocenské vákuum, ktoré by mohlo zaplniť ktorékoľvek silnejšie mesto. Iná možnosť je vytvorenie množstva samostatných mestských štátov, podobne ako v Grécku,

ktoré by spolupracovali len minimálne. Tieto mestské štáty by sa mohli stať súčasťou ríše kráľa Pyrrhu, ktorý chcel mať na západe podobne veľkú ríšu, akú získal Alexander Macedónsky na východe. Iná možnosť je, že by prenikajúce galské kmene nemal kto zastaviť a galovia by mohli plieniť alebo zaberat' čokoľvek by chceli. Kým hlavný polostrov by mal pravdepodobne dynamický vývoj, Kartágo by získalo všetky významné ostrovy, predovšetkým Sicíliu, Sardíniu a Korziku bez odporu. Pravdepodobne by postupne získali aj bohaté Grécke mestá v dnešnom Južnom Taliansku.

Rím však nie sú len hranice. Bez jeho existencie ako dominantnej sily, a teda bez niekoho, kto mal rovnaké myslenie, by dopadla história sveta úplne inak. Chýbali by komplikované a mimoriadne užitočné cesty, nerozšírila by sa latinčina a neskôr románske jazyky, jednotlivé časti neskoršej rímskej ríše by o sebe tak veľa nevedeli a tak by nemohli efektívne obchodovať na veľkú vzdialenosť. Navyše by niektoré mestá, vrátane samotného Ríma, nedosiahli takú populáciu a teda ani rýchle technické napredovanie. Ak by sa Rím neudržal a na jeho mieste by vzniklo niekoľko malých, súperiacich impérií, Európa by nebola tak vyspelá a pravdepodobne by sa skôr alebo neskôr stala rozdeleným kontinentom. Bez Ríma by sa tiež nové náboženské smery, hlavne kresťanstvo, šírili podstatne pomalšie. Šírenie viery je napojené na obchod, ktorý by sa vykonával v podstatne menšej miere a na kratšiu vzdialenosť. Z nášho pohľadu je dôležité, že vďaka Rímu Európa napredovala a podstatne rýchlejšie ako iné miesta na Zemi a Európania získali dôležitú výhodu. Dobré to vidno napríklad pri stretávaní kultúr Európanov a Afričanov z tropických oblastí.

Rím zároveň ovplyvňoval staroorientálne civilizácie a viedol dlhé vojny s Peržanmi a ďalšími národmi na východe, s Galmi na severe a ďalšími civilizáciami. Bez neho by iné impériá nemali veľkého a silného protivráča, a tak by napríklad spomínané Kartágo mohlo rásť vyššou rýchlosťou. A možno by sme sa stretávali s Etruskami ešte dnes. Bez Ríma by tiež napríklad Egypt vyzeral úplne inak a mohol by byť súčasťou Perzie omnoho dlhšie. Rím tiež ovplyvnil šírenie kresťanstva a celkovo Abrahámskej tradície, čo viedlo aj k pôsobeniu proroka Mohameda. Islam sa považuje za nástupcu Kresťanstva, pričom stavia na rovnakých základoch a je teda vytvorený tak, aby bol čo najviac zaujímavý pre ľudí, ktorí poznajú kresťanskú vieru, ale chcú pokračovať vo viere v niečo nadväzujúce. Bez množstva kresťanov by sa mohol Islam

širit' mnoho pomalšie. Z vojenského hľadiska by v stredoveku chýbali nástupcovia Rímskych obliehacích strojov, organizácie pešieho vojska a neexistovali by vojenské akadémie, zaručujúce vzdelanie a skúsenosti predošlých generácii pre veliacich dôstojníkov.

Peržania vyhrali vojnu o Grécko

Ako to bolo?

Obdobie okolo roku 500 p.n.l. je mimoriadne komplikované. Je to čas, ktorý je známy ako Grécko-Perzské vojny. V rovnakom čase sa rozvíja Kartágo, Rím sa mení na republiku a rovno sa ho pokúsia vymazať z mapy, na Sicílii rastú Syrakúzy a podmanená Babylonská ríša aj s Egyptom je napevno súčasťou Perzie. Zároveň ide o zlatý vek klasického Grécka, keď Gréci v rovnakom čase rozbili Peržanov pri Maratóne (prvá výprava), Salamise a Platajach (druhá výprava) a ešte sa ubránili proti presile aj na Sicílii proti Kartágu. Každopádne, nešlo o ľahké víťazstvá a Gréci síce vyhrali vojny, ale strácali bitky a veľké množstvá vojakov, i keď nepomerne vyššie boli straty Peržanov. Z čisto matematického hľadiska mali Peržania vyhrať a netreba sa tomu čudovať. Perzská ríša pozostávala z množstva národov a tak aj odlišných bojovníkov. Elitné jednotky, označované ako Nesmrteľní – a spolu s nimi množstvo strelcov, jazdcov, bojových zvierat, ľahkej a ťažkej pechoty... proti Gréckym mestám išli Peržania, Indovia, Macedónci, Gréci a ďalšie národy, takže nešlo len o boj Peržanov a Grékov. Gréci tak museli bojovať proti protivníkovi, o ktorom nikdy predtým nepočuli, ako i proti svojim susedom, ktorých si Peržania predtým podmanili. Navyše Peržania, podobne ako omnoho neskôr Mongoli, boli viac tolerantní ako Gréci. Ich zvyky mali k demokracii bližšie, ako napríklad v Sparte. Dá sa povedať, že Spartania boli oveľa barbarskejší ako Peržania, ktorí napríklad zháňali a kopírovali knihy a šírili umenie. Na rozdiel od Grékov, špeciálne Spartanov, sa jednotlivé časti perzskej armády nedo-
plňovali. Často nešlo o profesionálnych a perfektne vytrénovaných vojakov, ale o otrokov či žoldnierov so zbraňami. Zvlášť ľahká pechota, ktorá tvorila väčšinu armády, nedokázala efektívne prejsť cez bojové útvary hoplitov.

Ako by sa mohli zmeniť dejiny?

Hlavnou slabinou obrovskej armády je a vždy bola mobilita. Vysoké počty ešte neznamenajú, že sa bude dať celá sila efektívne využiť. Dobré sa to ukázalo pri Termopylách, kde sa obrovská perzská armáda poriadne zdržala v boji s malým množstvom Grékov v priesmyku. Účinnejšou taktikou je tak rozdeliť masívnu armádu na viac menších ale stále silných oddielov, čím získa vojsko okrem iného vyššiu rýchlosť pri pohybe. Ideálny spôsob by tak bolo napadnutie Grécka z viacerých strán a zároveň znemožňovanie mobility súpera pomocou diplomacie. Ďalšou možnosťou je postupné zaberanie územia, tak ako sa to podarilo v Babylonii. Potrebné je tiež vyradenie Gréckeho loďstva, čo nie je jednoduché, ale s takou prevahou ani nemožné. Najlepším spôsobom, ako mohol Xerxes dobyť Grécko, je postupné zaberanie územia a posielanie Gréckych mestských štátov proti sebe. Teda presný opak, pretože hrozba obrovskej armády dokáže zjednotiť aj tie mestá, ktoré sa normálne neznášajú.

Čo by to zmenilo?

Víťazstvo Perzie by pripojilo Grécko k Perzskej ríši, podobne ako napríklad Macedóniu alebo Babylon. Pre Európu by to bola veľká zmena, pretože klasická grécka vzdelanosť by síce nezankla, ale nebola by dominantná. Je veľmi pravdepodobné, že by sa uchovala Gréčtina a že by boli kultúrne pamiatky zachované. Peržania totiž neboli takí barbari, ako sú znázornení napríklad vo filme 300. Na druhej strane by bola Európa menej európskou, ako ju poznáme dnes – a bola by viac podobná na krajinu blízkeho východu. Rím preberá množstvo poznatkov od Grékov, a tak by preberal aj viac orientálnych špecifík. Pod vedením schopných vládcov by sa európska časť Perzie mohla vyvíjať, až do čias Alexandra Veľkého, ktorý by bol pravdepodobne viac osloboditeľ ako dobyvateľ. Je teda pravdepodobné, že by klasická Perzská ríša vydržala omnoho dlhšie. Perzia by tiež mala otvorené dvere do zvyšku severnej Afriky, kde už aj tak vládli ich spojenci z Kartága, a tiež na Balkán. Perzia by sa tak mohla dostať až po úroveň, kde sa o tisíc rokov dostala Osmanská ríša. Je však pravdepodobné, že by sa Grécko často búrilo a ako odplata by mohlo dôjsť na masové potláčanie povstania práve v čase, keď začne rapídne narastať sila Indie.

Alexander nedobyl Perziu

Ako to bolo?

Dnes, po viac ako 2000 rokoch, je ťažké nájsť niekoho tak odvážneho, ako bol Alexander. V ťažkých bojoch, vždy proti presile, si podmanil najsilnejšiu ríšu vtedajšieho sveta v priebehu jedinej bojovej výpravy. Alexandrov otec, Filip, si podmanil Grécko. Následne Alexander s armádou zloženou z Macedóncov a Grékov prešiel cez Malú Áziu do Perzskej ríše a oslobodil Egypt spod ich nadvlády. Tu vybudoval aj mimoriadne dôležité mesto Alexandria. Následne postupoval na východ, až sa dostal do Indie. Alexandrova armáda bojovala proti elitným perzským bojovníkom a ohromnému množstvu podporných zborov z celého vtedy známeho sveta. Perzská ríša bola v tom čase slabšou ako v časoch, keď zaútočila na Grécko. Bola však bohatá a dobre organizovaná.

Ako by sa mohli zmeniť dejiny?

V teórii by úplne stačilo, keby sa proti Alexandrovi postavili Peržania skôr, ako bol úplne pripravený. Prípadne znemožniť zjednotenie Grécka jeho otcovi. Taktiež by spôsobilo problémy, keby boli Peržania v ideálnej kondícii a na vrchole svojich síl. Vzhľadom na to, že jadro Alexandrovej armády tvorila silná jazda (hetairoi), mohli peržania viac využívať zbrane určené špeciálne proti jazde. Pre Grékov bolo tiež problémové zásobovanie i napriek tomu, že ho Peržania rušili len minimálne. Ďalšia možnosť pre Perziu je zaplatenie jazdeckej žoldnierskej armády, napríklad z kmeňa Xiangnu a od Skýtov, ktorá by dokázala efektívnejšie bojovať s Grékmi ako ľahká pechota.

Čo by to zmenilo?

Alexandrov útok znamenal posilnenie Macedónie a Grécka, ale spôsobil aj čiasťotčné vyľudnenie, keďže neustále potreboval posily

pre svoje vojenské ťaženie. Nebyť Alexandra, kuriózne by mohol Grécky svet dlhšie a efektívnejšie vzdorovať Rímu. Alexandrova ríša sa po jeho smrti rozpadla, keď si ju rozobrali jeho generáli. Vznikla tak Perzia pod vedením Seleukia a Egypt pod vedením Ptolemaia. Keby však nežil Alexander, alebo keby bola jeho výprava neúspešná, Perzia by ďalej vládla a mohla by sa naďalej rozvíjať. To by znamenalo väčšiu i menšiu vzdelanosť zároveň. Peržania kopírovali knihy a šíрили učenie z celého sveta, ale zároveň by sa tak nepremiešala perzská a európska kultúra.

Alexandrova výprava ovplyvnila dianie v Indii, v Egypte či napríklad v Kartágu, ktoré sa stalo najdôležitejším fenickým mestom po obsadení Fenície. Bez Alexandra by sme pravdepodobne nepočuli ako o kráľovi Pyrrhovi, ktorý chcel napodobniť Alexandrov úspech, ale na západe. To viedlo k bojom proti Pyrrhovi a následne k Púnskym vojnám medzi Rómom a Kartágom. Gréčtina by nebola tak rozšírená a pravdepodobne by sa neudržala a nemala tak veľký vplyv, čo by ovplyvnilo aj šírenie východného kresťanstva. Kyjevská Rus by tak pravdepodobne používala skôr islam, ako kresťanstvo. Bez Alexandra by nebola Veľká knižnica v Alexandrii, ktorá mala obrovskú zbierku zvitkov od učencov. Nahromadená múdrosť by sa tak šírila oveľa pomalšie a Európa by bola menej vyspelá.

Kartágo dobilo Rím

Ako to bolo?

Kartágo je dnes látkou v učebniciach dejepisu. Tí, ktorí bojovali s Rímom, ale prehrali. A tiež tí, ktorí prišli kdesi z východu a postavili mesto, ktoré Rimania zničili, vypálili, zrovnali so zemou, prekliali a zasolili.

Kartágo však v čase svojej najväčšej slávy ovládalo väčšinu severnej Afriky, dnešné Španielsko a Portugalsko a bohaté ostrovy Sicília, Korzika a Sardínia. Taktiež rozsiahle oblasti v dnešnom Taliansku. Kartáginci neboli priatelia ani Grékov, ani Rimanov. Napriek tomu mali veľkú šancu poraziť Rím a to hneď v dvoch vojnách. Kartágo obidva konflikty prehralo, ale vieme si predstaviť, že by bol výsledok opačný. Kartágo by v prvej vojne mohlo lepšie využiť svoje početnejšie loďstvo a zároveň výraznejšie obmedziť moc Ríma prostredníctvom diplomacie, ako to robilo v druhej vojne. Už prvý konflikt bol veľmi brutálny a krvavý a netreba sa čudovať, že obidve ríše brali tú druhú ako rivala na život a na smrť. Navyše išlo o dve úplne iné impériá s odlišnými silnými a slabými stránkami.

Ako by sa mohli zmeniť dejiny?

Kartáginská armáda mala štyri silné piliere – skúsených generálov, elitné jednotky, loďstvo a veľké množstvo žoldnierov. Ako námorné impérium malo nad Rímom navrch počas prvej vojny a samozrejme tiež pred vojnou. Rím sa dokázal prispôbiť a rých-

lo vybudoval novú námornú armádu, čo je kľúčový moment v prvej vojne. Keby tomu Kartágo zabránilo, malo by nad svojim súperom ohromnú prevahu – pretože by im ostali všetky bohaté ostrovy, všetky námorné trasy po celom stredomorí by neboli prerušované a mohli by tiež ľahko presúvať svoje vojenské jednotky tam, kde budú potrebné. Záškodnícka činnosť, získavanie ďalších spojencov v dnešnom Taliansku a posilňovanie vlastnej námornej flotily by znamenalo víťazstvo. V prospech Kartága hovorí aj fakt, že sa v dnešnom Španielsku nachádza striebro. Viac než dostatok na kúpenie nových a zároveň vycvičených žoldnierskych armád aj s veliteľmi. V druhej vojne, ktorá sa začala po tom, čo bol Rím podstatne lepšie pripravený na vojnu, sa Kartágincom stále dobre darilo v plienení srdca vtedajšej Rímskej republiky. Kartáginčiaci na výprave nemali to, čoho bolo dostatok v ich hlavnom meste – vojakov, zásob a obliehacích strojov. S ich pomocou by mohol Hanibal obliehať a získavať ďalšie rímske mestá, kým by neostal len osamotený a dobre opevnený Rím. Pre Kartágo by tak ani nemuselo ísť o úplné zničenie Ríma, ale na jeho oslabenie na spôsob Kartága po druhej Púnskej vojne.

Čo by to zmenilo?

Dovolím si tvrdiť, že by išlo o obrovské zmeny. Úplne inak by existovala Európa a to by ovplyvňovalo aj vývoj v Amerike a ďalších častiach planéty. Rímske právo a Grécka vzdelanosť by ustúpila úplne inému mysleniu. Namiesto klasických Rímskych bohov by sa stavali rovnaké chrámy ako na blízkom východe. Takže by sa aj planéty pomenovali úplne inak. Latinčina by prestala existovať a tak by celá Európa rozprávala úplne inak. Taktiež by svoju ríšu spravovali Kartáginčiaci úplne inak a napríklad cestám by sa nevenovali s tak ohromným záujmom, ako Rimania. Kartáginská námorná sila by tiež spôsobila, že by územie dnešného Francúzska či Nemecka boli menej preskúmané, s výnimkou pobrežných oblastí. Kartáginčiaci ako otrokári by museli riešiť rovnaké problémy ako Rimania, ale je pravdepodobné, že ich ríša by tak dlho nefungovala. Aj v tomto prípade by však nový štátny útvar dobil Grécko, alebo by sa o to pokúšal. Staroorientálna viera by sa po čase premiešala s kresťanstvom, a to znamená, že by bolo kresťanstvo úplne iné, viazané na iné zvyky a oslavujúce iné sviatky. Je otázne, ako by veľká Kartáginská ríša riešila sťahovanie národov, ale pravdepodobne by držali barbarov ďaleko od svojej ríše, zatiaľ čo by ich bojovníkov používali ako žoldnierov proti iným barbarom – nie ako plnohodnotných občanov. Isté je tiež to, že

medzi novou Kartáginskou ríšou a Gréckom by prichádzali neustále konflikty, a to tak v Grécku, ako i v Egypte – ktorý by nová ríša určite chcela ovládať. Vzhľadom na to je možné, že by bolo hlavné mesto presunuté z Kartága do niektorého mesta v dnešnom Taliansku, možno i do samotného Ríma. Zmena Ríma za Kartágo by samozrejme zmenila aj udalosti vo východnej Európe, kde by nevznikla Byzancia, pravdepodobne ani dnešný Istanbul v takej miere, ako ho poznáme dnes. My by sme mali pravdepodobne úplne inú reč a obchodovali by sme s inými tovarmi. V svojej podstate by sa dnes už dávno nepoužívaná Púnska reč stala najčastejším jazykom, a to napriek tomu, že mala len minimum slov a mien. Aj preto je v histórii viac Hannibalov a Hasdrubalov, a možno by nám úplne iný Hasdrubal s Hannibalom doniesli písmo, aké sa používalo na juhu. Mali by sme šťastie, že hlavným nepriateľom Kartága boli Gréci a Rimania a nie iné, severnejšie národy.

Húni sa nevydali na západ

Ako to bolo?

Pôvod Húnov je viac-menej neznámy. Nejednen prameň naznačuje prepojenie Húnov a kmeňov, ktoré susedili s Čínou. Kmene, známe ako Xiongnu, vytvorili ríšu okolo roku 200 p.n.l., čo je taktiež približní čas veľkého rozšírenia a zjednotenia Čínskeho múru, ktorým sa Číňania bránili proti nájazdníkom zo severu. Xiongnu, alebo ich časť, sa nazývali aj ako Hun, z čoho vyplýva veľmi pravdepodobná spojitosť s kmeňmi, ktoré sa dostali až do Európy. V prípade, že by existovala silná súvislosť a skutočne by sa kmene Xiongnu (o ktorých vieme hlavne z čínskych zdrojov) presunuli postupne na západ, potom by išlo o skutočne obrovské impérium. O Húnoch vieme, že sa postupne dostali do Európy, ale ich vpád bol relatívne pomalý. Húnske jazdecké vojská totiž pred sebou tlačili množstvo iných národov a donútili tak jednotlivým kmeňom Gótotv, Slovanov a hlavne rôznych germánskych kmeňov, aby pred nimi utekali až na územie Rímskej ríše. Táto udalosť je známa aj ako Veľké sťahovanie národov.

Húni sa okolo roku 360 dostali cez Volgu. To bolo v čase, keď v Ríme vrcholili vojny s rozličnými barbarskými kmeňmi a zároveň boli barbari členmi rímskych légii. V nasledovných desaťročiach vyplnili tak východnú Rímsku ríšu, ako i Perzské impérium. Pred dobytím Ctésifónu, hlavného mesta sassánidskej Perzie, boli Húni zatlačení späť. Húni taktiež donútili Konštantínopol platiť pravidelné poplatky a keď sa proti tomu Rimania postavili, Húni vyplenili ich mestá. V roku 451 prišlo k jednej z najväčších bitiek staroveku, kde sa proti sebe postavili Húni spolu s Ostrogótmí proti Rimanom spolu s vizigótmí. Výsledky tejto bitky sú diskutabilné, pričom s najväčšou pravdepodobnosťou Rimania zastavili vpád Húnov za cenu obrovských strát. V každom prípade Rím onedlho padol, a to predovšetkým pre dlhodobé a predlžujúce sa oslabenie Ríma a nárast sily jednotlivých barbarských kmeňov. Západorímska ríša zanikla v roku 476. V čase, keď bolo rímske impérium úplne rozvrátené a ani v armáde, ani vo vládnych funkciách už nebolo Rimania, ale barbari.

Ako by sa mohli zmeniť dejiny?

Poraziť Húnov nie je nič jednoduché. Rímske légie nie sú stavané na boj proti rýchlym jazdcom s dlhými jazdeckými lukmi, ktorí sa môžu rýchlo objaviť a rýchlo tiež zmiznúť. Je možné, že u Húnov prišlo k boju o moc medzi Attilom a Bledom, pričom, ako je známe, vyhral Attila. Ak by Attila nevyhral, Húni by prišli o dôležitého vodcu, ktorý dokázal inšpirovať. Ďalšia možnosť je poraziť Attilu za spoločného postupu všetkých Rimanov. Západná a východná časť spolupracovala podstatne menej, ako mala. Výsledkom je celkovo znížená sila, ktorá môže len ťažko správne predpokladať a reagovať na nové hrozby. Spravodlivejšie správanie sa Rimanov ku Gótom by tiež mohlo zmeniť množstvo vecí, keďže Rimania tieto kmene dlhodobo okrádali a snažili sa všemožne ich silu oslabiť.

Čo by to zmenilo?

Ak by sa Húni nevybrali na západ, nedošlo by k masovému sťahovaniu národov. To by zmenilo rozloženie jednotlivých národov na mape. Sťahovanie národov položilo západorímsku ríšu dostalo rôzne kmene z oblasti Čierneho mora do Európy a aj samotní Húni by mali úplne inú pozíciu. V prvom rade by sa kmene Gótot, Alanov, Vandalov, Frankov a mnohých ďalších nepresúvali na západ. Európa by tak bola oveľa menej preplnená a komplikovaná. To, že by sa kmene Anglov a Saxov nepresúvali do dnešného Anglicka, by hlboko ovplyvnilo vývoj Anglicka a neskôr Ameriky. Pravdepodobne by nevznikla ani Franská ríša, čo by ovplyvnilo silu kresťanstva i islamu. Taktiež by Rímska ríša pravdepodobne vydržala dlhšie, možno o celé storočia – a pravdepodobne by sa ani nedelila na východnú a západnú časť. Celé rozdelenie totiž úzko súvisí so sťahovaním národov. Veľká zmena by bola tiež v celom Stredomorí, pretože Rím by mal viac času na prekonanie ťažkého obdobia prechodu z otrokárskej na feudálnu spoločnosť. Tento prechod

je v histórii Ríma po príchode kresťanstva dobre viditeľný, ale nebol úplne ukončený, čo spôsobovalo množstvo problémov a celkové zoslabnutie sily Ríma. Rím ako feudálna mocnosť by mohol fungovať bez väčších problémov, a to predovšetkým preto, že by množstvo z jeho rivalov nesiahalo po jeho hranice a neplienili by Rím takým spôsobom, ako to urobili Ostrogóti a Vandali. Teoreticky by mohla prísť renesancia do klasickej Rímskej ríše.

Mohamed sa nenarodil

Ako to bolo?

Mohamed je zakladateľom druhého a zanedlho prvého najrozšírenejšieho náboženstva. Veľká, dobre organizovaná viera, vytvorila množstvo udalostí v krátkom čase a ovplyvnila život ohromnému množstvu ľudí. O živote v Arábii pre Mohamedom vieme, že išlo o menej dôležité časti sveta. Menšie civilizácie tu dokázali prežiť storočia, pričom nebol zanedbateľný vplyv ani Perzie či Egypta. Alexander si chcel podmaniť Arábiu, ale ako vieme, nestihol to. Mohamed zorganizoval svojich verných a vytvoril islam tak ako vieru, ako i politicko-vojenský systém. Moslimovia tak v priebehu niekoľkých rokov získali územie od dnešného Španielska a Maroka do Indie či dnešného Ruska. Netreba sa čudovať, keďže Islam prinášal s odpoveďami na mnohé otázky a bol dobre pripravený na masívne šírenie, a to tak mečom, ako i ideológiou. Islam je jednoducho navrhnutý tak, aby mal spoločné črty so židovským, kresťanským či zaratuštrovým učením, ale aby ich ďalej posúval. V Koráne sa tak ocitajú (hoci pod inými menami) aj postavy z Biblie a ďalších kníh, pričom sa sám Mohamed považuje za posledného proroka, zatiaľ čo predposledným bol Ježiš.

Moslimovia sa zanedlho začali od seba odlišovať a vznikli rôzne verzie. Poznáme tak predovšetkým Sunnitov a Šítov. Sunniti sú väčšina moslimov, zatiaľ čo Šíiti sú najviac rozšírení v dnešnom Iráne. Medzi týmito skupinami vzniká dlhodobé napätie. Približne v roku 2050 bude Islam najrozšírenejším náboženstvom na svete. Môže za to tak zvyšujúci sa počet moslimov (konverzie, vyššia pôrodnosť), ako i minimálne prechody z Islamu na iné viery alebo na ateizmus. Zaujímavé je tiež to, že v dnešnom Rusku sa rozhodovali medzi Islamom a Kresťanstvom. Pôvodne malo obyvateľstvo Kyjevskej Rusi prejsť na Islam, ale

práve zákaz konzumácie alkoholu rozhodol v prospech Kresťanstva.

Ako by sa mohli zmeniť dejiny?

Islam je momentálne rozšírený v severnej Afrike, na strednom východe či v obrovských krajinách, ako je Indonézia, Bangladéž (kde žije viac ľudí ako v Rusku) či Pakistan. Hinduistická India taktiež patrí medzi krajiny, kde je najviac moslimov. Zmena by bola jednoduchá, stačilo by, aby sa Mohamed nenarodil – alebo aby nemal organizačné schopnosti.

Čo by to zmenilo?

Dnes by židovská a kresťanská viera mala podstatne väčšiu silu. Je však pravdepodobné, že by iná viera, napríklad novšia verzia Zaratuštrovho učenia, ovládala časť dnešného pokrytia Islamu. Znamenalo by to nielen žiadne križiacke výpravy, ale napríklad aj lepšiu spoluprácu medzi národmi, keďže by mali rovnaké alebo viac podobné náboženstvo. Krajiny úrodného polmesiaca by však stále mohli mať svoj zlatý vek, v ktorom vznikli nové poznatky v matematike, astronómii a ďalších odvetviach. Bez Islamu by pravdepodobne oveľa viac vydržala Byzantská ríša, ktorá by mala po novom zastaviť vpád Mongolov v neskoršom období. Bez Mohameda by sa inak odohrávali aj udalosti v celej kresťanskej Európe, napríklad vo Franskej ríši či v dnešnom Španielsku. Španieli by tak mohli objaviť Ameriku oveľa skôr – alebo by Amerika nebola dlhodobo objavená. Európania sa snažili dostať do Indie, čo im znemožňovali moslimské krajiny. Teraz by ten problém odpadol.

Arabi vyhrali bitku pri Tours, Islam v Európe

Ako to bolo?

Počas ôsmeho storočia sa Islam rozširoval z dnešného Španielska do dnešného Francúzska. Bitka pri Tours (niekedy udávaná ako bitka pri Poitiers) nebola jedinou bitkou v tejto vojne, ale považuje sa za najdôležitejšiu. Dve úplne odlišné armády zviedli viacero bojov, pričom Frankovia pod vedením Charlesa Martela dosiahli pôsobivé víťazstvá a zastavili tak Arabov, ako i šírenie nového náboženstva v Európe. Najdôležitejšia bitka sa odohrala presne sto rokov po smrti Mohameda.

Moslimovia dobyli celé dnešné Španielsko a Portugalsko do roku 711 a následne začali plieniť Akvitánsko, ktoré bolo v tom čase samostatné. Akvitánci by nemali šancu kompletne odraziť Arabov, ale získali veľmi silného spojencu, Franskú ríšu. Frankovia dokázali zastaviť útoky Arabov za Pyreneje a pomohli tak aj kresťanom na iberiskom poloostrove, kde sa začalo obdobie tzv. reconquisty, čiže znovu získania územia pre kresťanov.

Zaujímavosťou je, že o bitke pri Tours sa oveľa neskôr vyjadril Adolf Hitler. Zastával názor, že bitka mohla dopadnúť úplne inak a islam by bol pre Veľkonemeckú ríšu zaujímavejší ako kresťanstvo.

Ako by sa mohli zmeniť dejiny?

Zmeniť výsledok bojov je teoreticky veľmi jednoduché. Často sa stretávali podobne veľké armády, ale postupne sa na strane Arabov dostali do popredia

konflikty medzi generálmi, čo ukončilo plienenie dnešného Francúzska. Kedy sa to nestalo a zároveň by mali Frankovia menej schopných veliteľov, prípadne by nedokázali dostatočne včas reagovať na obliehanie ich miest, mohlo by to znamenať rozšírenie islamu a výrazné oslabenie Franskej ríše. Taktiež by mohla byť efektívna taktika postupnej islamizácie pôvodného obyvateľstva pred rozhodnutím zaútočiť veľkou silou. Sila Frankov bola navyše naviazaná na ochranu Pápežského štátu, čo ich zaviazalo vzdorovať islamu. Ak by neboli takéto dohody, Frankovia by mohli prejsť na islam v určitej miere dobrovoľne.

Čo by to zmenilo?

Nahradenie kresťanstva islamom vo Franskej ríši by malo obrovský dopad na celý svet. Ak by to Franskú ríšu rovno nezložilo na kolena. Víťazstvá v bojoch by dokázali oslabiť silu kresťanskej Európy, pričom by Vatikán bol obklúčený z troch strán – a na poslednej strane by mal východné cirkvi. Je pravdepodobné, že by víťazstvá Arabov zmenili len málo, pretože by nimi vytvorené útvary v Európe dlho nevydržali. Pri získaní polovice dnešného Francúzska by sa dostali Arabi do konfliktu so zvyškom Franskej ríše a taktiež so zvyškom Európy, pretože by nimi zabraná pôda mala vysokú cenu. Islam by sa tak pravdepodobne nešíril tak rýchlo, ako by si to Arabi priali. Každopádne by mohla táto zmena ovplyvniť neskoršie náboženské konflikty v Európe. Krížové výpravy, Tridsaťročná vojna a množstvo ďalších konfliktov bolo hlavne kvôli viere.

V prípade, že by sa islam začal skutočne rýchlo šíriť, by význam kresťanstva veľmi upadal. Dodnes je obrovské množstvo kresťanov v Amerike, kam ho dovedli kresťanskí objavitelia. Rovnakým spôsobom sa však mohol dostať do nového sveta i islam. V Európe by sa ironicky mohla zvýšiť vzdelanosť, keďže moslimské národy zažívali od 8. do 14. storočia svoj zlatý vek, porovnateľný s neskorším európskym osvietenectvom. Ovplyvnilo by to i nás, pretože islamskí misionári by prenikali na naše územie a u nás by sa stal úradným jazykom arabčina. Zaujímavý vývoj by bol i v Škandinávii, kde by sa islam rýchlo rozšíril zo severného Francúzska. Nám môže pripadať predstava modlitebných koberčekov na vikingských lodiach veľmi zvláštne, ale týmto národom by mohol islam v svojej podstate vyhovovať. Križiacke výpravy na

oslobodenie dnešného Izraela by pravdepodobne nevznikli, keďže do týchto výprav sa často zapájali bojovníci, ktorí v Európe nemali príležitosť na intenzívny boj.

Nemali sme inkvizíciu

Ako to bolo?

Rímskokatolícka cirkev mala po páde Rímskej ríše zaujímavú situáciu. Aj keď padali rozličné impériá, viera ostávala a ďalej sa vyvíjala. Hlavné, oficiálne učenie, nie je stále a občasne do neho niečo prinieslo alebo odnieslo. Tak sa stalo, že cirkev v 9. storočí oficiálne zakázala mučenie ľudí pri snahe o získanie priznania, no už v 12. storočí sa formy mučenia stávali vyžadované a teda i bežnou praxou. Inkvizícia vo Francúzsku, Taliansku a hlavne na Pyrenejskom poloostrove dosiahla absurdných rozmerov, čo znamenalo smrť alebo rôzne zohavenie pre celé skupiny ľudí. Trestaní boli predovšetkým tí, ktorí sa postavili priamo proti viere, alebo prejavili neštandardné správanie.

Inkvizícia bola namierená proti kacírom, ale veľmi ovplyvňovala tiež vedcov, ako sú astronómovia, matematici či lekári. Vedecké poznatky, ktoré sú vyžadované pre pokrok spoločnosti, boli zakázané. Celý systém spôsobil, že sa Európa snažila konzervovať, ustáliť na určitom bode a potláčať zmeny. Je tak veľmi pravdepodobné, že bez inkvizície by niektoré postupy a vynálezy prišli skôr. Inkvizícia totiž nepotrebovala dnešné právne poriadky na zistenie viny alebo nevinu, ale mala možnosť donútiť obvineného, aby sa priznal. Niekedy bola tiež donútená celá rodina, aby hodi-la vinu na obvineného. Nerešpektovanie znamenalo spravidla smrť, dlhodobé mučenie a rozličné problémy v spoločnosti. Obdobie inkvizície sa niekedy nazýva ako doba temna. Tieto praktiky boli zrušené až nástupom osvietenectva a znížením vplyvu rímskokatolíckej cirkvi v prospech iných cirkví a ateistov.

Ako by sa mohli zmeniť dejiny?

Oficiálne tresty proti bludárom začali už v priebehu 4. storočia, predovšetkým z politických dôvodov. Cisár Konštantín chcel, aby kresťanská viera držala ríšu pohromade, nie aby ju rozdeľovala. Stačilo by, keby sa za jeho vlády a vlády jeho nástupcov menej tlačilo na znižovanie rozdielov medzi jednotlivými veriacimi. Taktiež by bolo potrebné vymeniť niektorých pápežov za menej fanatických, ktorí by z mučenia a konfiškovania majetku nemali osobný prospech.

Čo by to zmenilo?

Európa zažila ťažké časy pre vedu a vývoj spoločnosti. Keby však nezomreli ľudia, ktorí mali čo doniesť a ďalší by mohli nadväzovať na ich poznatky, ľudstvo by mohlo mať nové vynálezy skôr. Rovnako by boli dnes samozrejmé veci v praxi už v dávnejších časoch. Veda potrebuje slobodu myslenia, zdieľanie názorov a pýtanie sa otázok. Spochybňovanie. Presne to, čo bolo v čase inkvizície trestné. Na základe toho by bolo možné, že by priemyselná a každá ďalšia revolúcia prišla skôr. V niektorých zdrojoch sa spomína dokonca urýchlenie civilizácie o 300 rokov, teda že by sme mali technológie z roku 2300 už dnes. Bez inkvizície by dostali ženy volebné právo či právo na úplné vzdelanie oveľa skôr a pravdepodobne by sme sa o fašizme či podobných veciach učili len ako o učive z dávnej histórie.

Gutenberg nevynašiel kníhtlač v roku 1443

Ako to bolo?

Johann Gutenberg vytvoril ako prvý v Európe kníhtlač. Podobné mechanizmy fungovali v Číne či v Kórei omnoho skôr, ale zmienky o mechanickej kníhtlači sa do Európy pravdepodobne nikdy nedostali. Vynález Johanna Gutenberga bol využitý hlavne na tlač náboženských textov, pričom postupne vznikali knihy na mechanickej kníhtlači i na našom území.

Kníhtlač zjednodušuje, zrýchľuje a predovšetkým zlacňuje tvorbu kníh. Náklady na vytlačenie desiatich kníh sú tak veľmi porovnateľné s výrobou jedinej knihy, čo je obrovský rozdiel oproti klasickej tvorbe kníh opisovaním v kláštoroch. Opisovanie si vyžaduje množstvo času, kvalitný papier a hlavne človeka, ktorý je úzko špecializovaný na túto činnosť a teda je jeho práca veľmi drahá. Zato tlačiar nepotrebuje špeciálne vzdelanie ani roky tréningu.

Ako by sa mohli zmeniť dejiny?

Keby sa Johann Gutenberg nenarodil, alebo keby neprišiel s týmto nápadom, história by dopadla inak.

Čo by to zmenilo?

Kníhtlač by sa pravdepodobne dostala do Európy neskôr z Ázie, alebo by ju vynašiel niekto iný v neznámom čase. V prípade, že by s rovnakým vynálezom prišiel niekto o storočie neskôr, znamenalo by to pomalšie napredovanie Európy. Kníhtlač totiž silno

súvisí s rozširovaním vzdelania a teda aj zmenu spoločnosti z poľnohospodárskej na vznik cechov a špecializovaných odvetví. Kníhtlač taktiež mení náboženstvo, čo umožnilo zjednotiť či naopak rozštiepiť kresťanskú vieru na nové verzie. Zvlášť pomohlo využitie kníhtlače rôznym protestantským vieram. Kníhtlač je tiež dôležitá pre šírenie a zbieranie poznatkov, čo je nutné pre vedeckú a neskôr priemyselnú revolúciu. Bez tohto vynálezu by Európa nielen pomalšie napredovala, ale mali by sme o histórii aj omnoho menej presné správy. Kníhtlač navyše nielen pomohla protestantským cirkvám, ale aj tým, ktorí nechcú mať s vierou nič spoločné. Bez nej by bolo šírenie vedomostí v rukách kláštorov, ktoré mohli klasické diela upravovať podľa seba.

Kolumbus neobjavil Ameriku pre Európanov

Ako to bolo?

Výprava Krištova Kolumba sa začala tesne pred tým, ako sa zjednotilo dnešné Španielsko. Nový štát zahnal až za more moslimských Maorov a chcel sa stať bohatým a silným, podobne ako vtedajšie Anglicko či Francúzsko. Nápad objaviť novú cestu do Indie, odkiaľ sa dajú zohnať nové tovary na predaj, hlavne koreniны, im padol vhod. V tom čase si Španieli a Portugalci konkurovali a postupne hľadali cestu do Indie okolo Afriky. Takéto obchodné plavby sú samozrejme veľmi náročné a hospodársky len málo výhodné, zvlášť pri použití jednoduchých lodí (karavely). Skratka do Indie vďaka názorom nových astronómov, podľa ktorých je Zem guľatá a točí sa okolo Slnka, je možné navigovať lode oveľa presnejšie.

Napriek tomu, že sa Krištof Kolumbus opakovane vracal do Nového sveta, nikdy si nenechal vysvetliť, že objavil nový kontinent. Považoval túto oblasť za čas Indie, v ktorej v skutočnosti nikdy nebol.

Po tom, čo sa dostal do Ameriky Krištof Kolumbus, nasledovali výpravy ďalších moreplavcov. Zmieniť možno napríklad Johna Cabota, ktorý pre Anglicko objavil Severnú Ameriku. Čoskoro sa cez Atlantik plavili okrem Španielov a Portugalcov aj Francúzi, Angličania, Nemci, Holanďania (ktorý založili dnešný New York), Švédi a ďalší. Európania oceľou, guľkami a hlavne európskymi chorobami, ktoré prenášali, premenili kontinent. Španieli dobyli ríše Aztékov a Inkov a získané zlato, ktoré sa dostalo do Európy, použilo na boje proti ostatným, hlavne An-

gličanom. Južná a stredná Amerika sa zaplnila španielskymi misionármi a pôvodné obyvateľstvo bolo v podstate zotročené. V severnej Amerike získalo 13 pôvodných kolónii samostatnosť a vznikli Spojené štáty Americké, ktoré sa neskôr ocitli v občianskej vojne.

Ako by sa mohli zmeniť dejiny?

Tri lode Krištofa Kolumba, a to Pinta, Nina a Santa Maria, mohli kedykoľvek stroskotáť, či už na ceste do Nového sveta, alebo späť. Nikto v Európe by sa to nedozvedel. Taktiež by stačilo, ak by neskúsená posádka narazila na veľmi agresívnych indiánov, ktorí by ich pobili alebo nechali vyhladovať. Posádku mohli kedykoľvek zničiť choroby (vtedy napríklad nevedeli o súvislosti medzi vitamínom C a skorbutom) alebo mohli jednoducho prísť o kapitána, ktorý držal pohromade celú expedíciu. Každopádne ho mohli tiež považovať po návrate za blázna.

Čo by to zmenilo?

V prvom rade by sa viac darilo Aztékom a Inkom. Ich ríše neupadali ale boli v rozkve. Aztékovia by mohli dobiť celé Mexiko a poraziť všetkých, alebo minimálne väčšinu svojich nepriateľov. Zmes ich barbarskej a vyspelejšej Mayskej kultúry by dokázala napredovať a znemožnila by jednoduché dobitie. Hernan Cortéz porazil Aztékov hlavne diplomaciou, keď proti nim naraz poslal všetkých nepriateľov a zároveň využil modernejšie, európske zbrane. Zároveň dokázal získať ďalších európskych bojovníkov za ukoristené zlato, takže postupne celé impérium Aztékov padlo. Ak by však prvý moreplavci objavili Ameriku o 200 rokov neskôr, čo je rozumný predpoklad, veci by vyzerali úplne inak. Európania by totiž Ameriku určite objavili, ale mohlo by to trvať dlhšie obdobie. Teoreticky je však možné, že by sa o to isté pokúsil niekto iný ešte v tom istom roku alebo desaťročí. Inkovia boli, podobne ako Aztékovia, na vzostupe. Ich vojenská sila sa neustále zvyšovala a Španieli mali šťastie, že akurát bola ríša po skončení bratovražednej občianskej vojny. Neskorší príchod Európanov by mohol byť neúspešný a Inkovia by mohli preberať niektoré novinky od Španielov a neboli by tak korisťou, ale obchodným partnerom. Minimálne do doby, čo by sa v južnej Amerike neobjavili obrovské množstvá španielskych vojakov s najmodernejšou výzbrojou.

Bez Kolumba a teda s neskorším objavením Ameriky by bolo Španielsko slabé, málo zaujímavé a nevytvorilo by si tak rozsiahle kolónie. Zároveň by bolo v Európe viac vojen a vyhladzovania, keďže do Ameriky často išli rôzne skupiny, ktoré boli značne neoblíbené. Predovšetkým rôzne netypické kresťanské smery, ktoré neboli dobre akceptované ostatnými. Za náboženskou slobodou sa tak sťahovali rôzne protestantské skupiny z katolíckych krajín, ako i katolíci z Anglicka. Títo všetci by museli žiť v Európe, čo by znamenalo viac konfliktov na spôsob Tridsaťročnej vojny. Taktiež by boli veľmi ovplyvnené dejiny 20. storočia, kde by Prvá a Druhá svetová vojna dopadla asi úplne inak, ak by boli Spojené Štáty ešte len malým štátnym útvarom s podstatne menšou populáciou či menším územím. Bez Kolumba by sa pravdepodobne ani Rusi nepokúšali dostať do Ameriky a ovládnuť Aljašku, prípadne by boli ich výpravy posunuté. V severnej Amerike by mohli Irokézovia posilniť svoje postavenie a ovládnuť celý západ dnešnej Kanady a USA, čo by mimoriadne sťažilo plány Francúzov a Angličanov.

Nenarodil sa Isaac Newton

Ako to bolo?

Isaac Newton sa narodil v roku 1643. Venoval sa matematike, optike a ďalším vedným disciplinám a hoci vieme, že v niektorých veciach nemal pravdu, jeho prínos bol obrovský. O modernej vede sa zmieňujeme od doby jeho života. Vymyslel a do presných matematických rovníc zapísal napríklad gravitáciu, zákony vesmírnych telies či overoval poznatky z čias Aristotela. Vytvoril model stacionárneho, nehybného vesmíru, ktorý sa stal štandardom na storočia. Jeho poznatky začal meniť a upravovať až ďalší velíkán vedy, Albert Einstein. Newtonove pohybové zákony sa využívajú dodnes, podobne ako poznatky o lome svetla či gravitácii. Isaac riešil napríklad zaujímavý problém s pohybom planét po elipsách a na vyriešenie problému vytvoril vlastnú matematiku. Nemal ani 26 rokov.

Ako by sa mohli zmeniť dejiny?

Ak by sa Isaac Newton nenarodil, alebo by nemal možnosť rozvíjať svoj talent, výrazne by to ovplyvnilo vedu a spoločnosť.

Čo by to zmenilo?

Hlavnou zmenou by bolo neakceptovanie vedy ako samostatnej disciplíny. Veda, vyžadujúca slobodu, pozorovanie, spochybňovanie a kladenie otázok, by bola oveľa viac na okraji spoločnosti.

Osvietenstvo by prišlo o dôležitý pilier a oveľa menej by sme toho vedeli o vesmíre, ako i o bežnej fyzike. Utrpelo by vzdelávanie, ktoré by nemohlo šíriť novinky z mechaniky či optiky. Oveľa väčším problémom by však bolo

spomalenie prechodu na moderné myslenie. Myšlienka, že napríklad kombináciou červenej, modrej a vlastne všetkých farieb môže dať dohromady bielu farbu by bola považovaná za úplnú hlúposť. Vedeli by sme, ako sa veci pohybujú na základe pozorovaní zo staroveku, ale nevedeli by sme, čo všetko pohyb dokáže. To by bolo veľkou prekážkou v modernej doprave. Akýkoľvek fyzik narodený po Newtonovi by musel objavovať to, čo on vymyslel a nemohli by sa sústrediť na tie veci, ktoré by za normálnych okolností odhalili oni. Ironicky by to ovplyvnilo napríklad všetkých, ktorí by sa zaujímali o skúmanie vesmírnych telies, elektriny či medicíny.

Boľševici sa nedostali k moci

Ako to bolo?

Dnes sa ako vtip hovorí, že v Rusku dnes znamená zajtra. Cárské Rusko bolo úplne iné na konci vlády Petra Veľkého či Kataríny Veľkej než na začiatku 20. storočia. Zoslabnutá a vnútornými bojmi zoslabená krajina vstúpila do Prvej svetovej vojny, kde dosiahla víťazstvá nad Nemeckom len na úplnom začiatku vojny. Slabá vláda Mikuláša II. a jeho rodiny bola pod vplyvom Rasputina, ako i vzrastajúcej sily odporcov monarchie tak zoslabená, že Ruské impérium prestalo existovať. Nasledovali dve revolúcie: februárová a neskoršia, októbrová, ktorá znamenala nástup Lenina k moci. Dôvodov na zmenu bolo viac, okrem iného potreba rozsiahlej pozemkovej reformy. Nástup Lenina a neskôr Stalina znamenalo vznik Sovietskeho zväzu a rapídne zmeny v krajine, ktorá sa začala rýchlym spôsobom meniť na dôležitú, ale ekonomicky slabú krajinu s množstvom problémov. Už niekoľko rokov po vzniku bola situácia tak kritická, že Stalin predal ohromnú časť úrody z Ukrajiny, čo spôsobilo najväčší hladomor a najväčšie umieranie mimo vojnu v ľudských dejinách. Sovietsky zväz následne spolu s Nemeckom napadol Poľsko, čo vyvolalo 2. svetovú vojnu a ďalšiu vlnu zabíjania. Hovorí sa, že počas 2. svetovej vojny zomrelo viac Rusov (a ďalších zo ZSSR) ako Nemcov. Následne sa začala studená vojna a preteky v zbrojení, ktoré spôsobili úplný pád ekonomiky a nutnosť veľkých zmien (perestrojka), čo spôsobilo pád ZSSR a celého východného bloku. ZSSR sa taktiež zapojilo do vojenských aktivít, ako je okupácia Maďarska, Československa, zásahy v Kórei či vo Vietname, Afganistane a ďalších krajinách, kde boli na opačnej strane bariéry proti hlavnému súperovi – USA.

Ako by sa mohli zmeniť dejiny?

Lenin veľa cestoval a na začiatku 1. svetovej vojny žil v Švajčiarsku. Odsudzoval zbabelnosť a nadšenie pre vojnu u sociálnych demokratov a začal sa označovať za komunistu. Stačilo by, aby mu nemecké cisárstvo, ktoré chcelo ukončiť vojnu na východnom fronte, nedovolilo návrat do Ruska. Udalosti by tak mohli vyzerat' úplne inak a Bolševici by prišli o hlavného vodcu a najväčšieho revolucionára.

Čo by to zmenilo?

Namiesto nástupu Bolševikov a teda aj neskoršieho ZSSR by bolo v Rusku obdobie menej extrémnych revolúcií, ktoré by postupne menili krajinu z monarchie na moderný štát. K moci by sa pravdepodobne nedostali extrémni vodcovia, ako napríklad Stalin – ktorý perfektne využil situáciu v svoj prospech a zbavil sa všetkých konkurentov. Rusko by tak bolo viac podobné na Európske štáty, napríklad Poľsko, než na ohromný kolos fungujúci ako komunistická diktatúra. Pomalé napradovanie a približovanie sa vyspelejším krajinám by spôsobovalo masívnu migráciu najšikovnejších ľudí z Ruska do Európy a Ameriky, zatiaľ čo by samotné Rusko starlo. Druhá svetová vojna by tak možno vyzerala úplne inak, pretože Stalinom nariadený ťažký priemysel by neexistoval. Taktiež by nebol tak veľký odpor proti Stalinovi, čo by spôsobovalo ľahšie ovládnutie akejkoľvek časti Ruska Hitlerom, no zároveň prirodzene menšiu spokojnosť obyvateľov s nemeckými vojskami. Je možné, že Rusko by sa postavilo priamo proti Hitlerovi už od začiatku, čo by zmenilo pomery síl v Európe. Z nášho pohľadu by neprítomnosť Lenina a celkovo neúspech Bolševikov znamenala iný vývoj, a to tak v oboch svetových vojnách, ako i v povojnovom usporiadaní Európy. S aktívnou alebo naopak pasívnou účasťou Ruska by boli dejiny Rakúsko-Uhorska, Balkánskych štátov a ďalších krajín úplne iné. Ak by vzniklo Československo, malo by prístup k Marshallovmu plánu a mohli by sme byť na podobnej úrovni, ako je dnes Rakúsko alebo Nemecko. Je možné, že by nevznikla žiadna Varšavská zmluva a teda by napríklad ani NATO nemalo tak veľký význam.

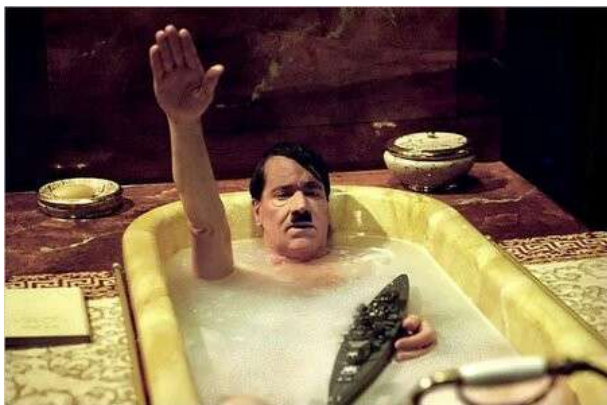
Nemecko vyhralo 2. svetovú vojnu

Ako to bolo?

Napriek tomu, čo dnes niektorí historici alebo naonacisti tvrdia, Nemecko nemalo reálnu šancu vyhrať Druhú svetovú vojnu. Urobili niekoľko chýb, narobili si priveľa nepriateľov a mali podstatne menej ľudí a materiálu, ako Spojenci. Sily Osi, teda Nemecka, Talianska a Japonska, mali plány na rýchle dobytie veľkých území, tzv. Blitzkrieg. Táto taktika však nemôže fungovať v prípade, že protivník nepadne dostatočne rýchlo. Predlžovanie zásobovania a obmedzené ľudské zdroje spôsobili, že už v rokoch 1942-1943 začala ekonomika a celková vojenská sila rapídne klesať, zatiaľ čo sila spojencov naďalej rástla. Nemecko bolo porazené a jeho územie bolo rozdelené na okupované oblasti. Neskôr bolo porazené tiež Japonsko a ich sen o veľkom impériu sa rozplynul. Počas vojny boli vynájdené nové technológie, ale v obrovskom množstve zomierali tak vojaci, ako i civilisti. Nemecko bolo natoľko oslabené, že nemohlo ani pomýšľať na ďalšiu vojnu. Druhá svetová vojna znamená aj koniec klasického fašizmu (Taliansko) a nacizmu (Nemecko).

Ako by sa mohli zmeniť dejiny?

Hitler urobil množstvo chýb, a aj keď je jeho víťazstvo málo pravdepodobné, niekoľko možností je možné nájsť. Pravdepodobne najlepším spôsobom by bolo podstatné posilnenie Talianska, ktoré bolo na vojnu veľmi slabo pripravené. Následná bitka o Britániu či napadnutie Sovietskeho zväzu dopadli pre Hitlera katastrofálne. Lepšie, ako ďalej útočiť, by bolo uzavrieť mier. Nemecko by sa tak dostalo k potrebným surovinám formou obchodu so Sovietskym zväzom a tiež by získali do-

statok nového priestoru na život. Práve ten je príčinou mnohých vojen, v ktorých Nemecko bojovalo. Nemecká ríša by tak mohla úplne zotročiť obyvateľstvo Francúzska a Poľska a užívať nové územie. Hitler navyše postupne hlúpol, stával sa čoraz viac paranoidným a prestal veriť svojim elitným generálom, napríklad Gudarianovi. Svoju úlohu zohral aj fanatizmus a boj za etnickú čistotu, čím Nemci zabíjali aj tých občanov, ktorých mohli využiť v boji. Vážnou chybou je tiež dovlečenie USA do vojny, čo výrazne zmenilo pomer síl.

Čo by to zmenilo?

Existujú rôzne štúdie, ktoré popisujú vývoj celého sveta po víťazstve Nemecka. Podľa nich by Nemecká ríša siahala od hraníc Francúzska až po Ural, pričom väčšina Európy by bola jeho satelitmi. Mierová možnosť, teda skončenie vojny po dvoch rokoch, by znamenala podstatné posilnenie ekonomiky Nemecka a silnú germanizáciu slovanských národov. Slovania, ako menej dôležitý národ z pohľadu Nemcov, by museli slúžiť. Nemecko by tak mohlo vytvoriť akúsi veľmi zvrátenú Európsku úniu, ktorá by však bola nacistická a technologicky vyspelá. Bol by to koniec samostatného Slovenska a taktiež by sa Nemčina výrazne rozšírila. Po smrti Hitlera by mohol prísť podobný šialenec, alebo, naopak, niekto umiernenější, kto by Nemecko viac priblížil demokracii. Európa by sa tak nerozdeľovala na východ a západ, ale na sovietsky vplyv a teda komunizmus a na nemecký vplyv, kde by bol nacizmus. Tieto dva bloky by sa pravdepodobne rýchlo dostali do konfliktu.

ZSSR nenapadol Maďarsko a Československo

Ako to bolo?

ZSSR v roku 1956 vykonalo čistky v Maďarsku. Nebolo to prvé potlačanie povstania a rozhodne nie posledné. Každopádne bola veľká snaha Maďarska o vystúpenie z Varšavskej zmluvy a zbavenie sa nevýhodných zmlúv so Sovietskym zväzom. ZSSR sa rozhodlo pre rázne, vojenské riešenie, vrátane streľby do civilistov. Bezohľadný útok na Maďarsko bol následne ohlásený za tajný a až do nástupu demokracie bolo zakazované o ňom hovoriť. Medzi ľuďmi, ktorí boli z vývoja znepokojení, boli aj pokrokovejší politici v Československu. V rokoch 1967 a 1968 prišli nové myšlienky, hlavne tzv. Socializmus s ľudskou tvárou. Nové myšlienky, ktoré boli zamerané na väčšiu slobodu tlače, zhromažďovania a ďalších práv. Odpoveďou bolo vyslanie vojsk zo ZSSR, ako i ďalších krajín, s výnimkou Rumunska. V Československu bola pridaná nová vlna obmedzení, bola nanútená jednotná kultúrna línia bez slobody v písaní a všetci umelci boli alebo uväznení, alebo prinútení písať pre režim. Politické špičky boli donútené k poslušnosti alebo pozatvárané. Alexander Dubček bol v domacom exile, po celú dobu sledovaný KGB. Československo prinieslo myšlienky, ktoré sa začali v ZSSR aplikovať až v roku 1985, po nástupe Gorbačova.

Ako by sa mohli zmeniť dejiny?

ZSSR poslalo svoje jednotky, pretože v tom videli význam a považovali za potrebné, aby žiadna krajina nebola pred ZSSR v akejkoľvek oblasti. Stačilo by, aby v Moskve vládli rozumnejší ľudia, ktorí by viac verili v múdrosť iných národov.

Čo by to zmenilo?

Ak by sa namiesto masívneho vojenského potláčania nových myšlienok tieto myšlienky aplikovali, východný blok by mohol fungovať dlhšie a bola by v ňom nižšia nespokojnosť. Umelci by mohli voľne tvoriť, režim by nemusel mať toľko politických väzňov a celkovo by bol život ľahší. Celý východný blok by tak bol bližšie západnému bloku a nebola by potreba na silné stráženie hraníc. Predovšetkým Berlínsky múr, oddeľujúci východný a západný blok v Berlíne, by nebol potrebný. Bez vpádu by tiež bola menšia nevraživosť medzi východom a západom, čo by mohlo ovplyvniť napríklad udalosti vo Vietname. Teoreticky je možné, že by východný blok padol omnoho skôr, pretože diktatúra nutne nepotrebovala to isté, čo potrebovala (a potrebuje) demokracia. Zhodou okolností by niektorí vojaci zo ZSSR nevideli civilizáciu a nepovedali by o nich doma.

Maďarsko, Česko a Slovensko sú dnes krajiny, ktoré sú niekde medzi západom a východom. Na jednej strane západné myslenie, zameranie na vyspelé krajiny Európy a zaujímavé poznatky z vedy a kultúry. Na druhej strane je všade nejaká forma proruského myslenia, vo voľbách majú silné miesto komunistické, sociálno-demokratické a podobné strany a všetky krajiny, ktoré boli súčasťou ZSSR, majú nižšiu úroveň oproti podobným krajinám na západe. Najbohatšia krajina bývalého východného bloku je Slovinsko. Jediná krajina, ktorá má o trochu vyššiu úroveň ako najchudobnejšia krajina zo západného bloku, kde nemali komunizmus.

Namiesto spartakiád, päťročnic či napodobňovania zastaralých spôsobov výroby a slabého zásobovania by sme mohli mať viac trhové plánovanie, modernejšie mechanizmy a mohli by sme ovplyvňovať kultúru západných krajín. Nemuseli by sme vstupovať do KSČ pre to, aby sme mohli študovať – ale mohli by sme viac nadväzovať na to, na čo prišli tak východní súdruhovia, ako i múdri ľudia napríklad v Západnom Nemecku či v USA. Najúspešnejší by boli tí najviac šikovní, nie tí najviac lojálni systému.

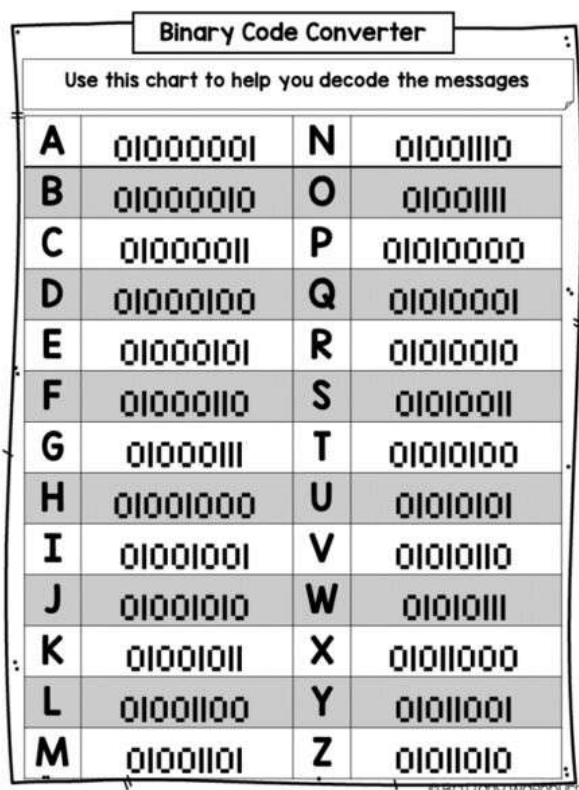
Nevynašli sme binárny kód

Ako to bolo?

Dnes si len málokto uvedomuje, čo všetko znamená objavenie binárneho kódu. Využívanie jednotiek a núl nemá veľký zmysel pre človeka, má však obrovský význam pre počítače, pre ktoré je využívanie znakov 0 a 1 podstatne lepšie ako klasická, desiatková sústava. Nula sa dá považovať za nie, zatiaľ čo jednotka sa dá považovať za áno. Do binárneho kódu sa tak dokáže dostať akákoľvek informácia, od jednoduchých odpovedí na jednoduché otázky po video vo vysokom rozlíšení. Bez digitálneho binárneho zápisu by sme nemohli používať internet, nevedeli by sme tlačiť, nefungovali by letiská a množstvo ďalších vecí.

Ako by sa mohli zmeniť dejiny?

Nebyť niekoľkých geniálnych matematikov, jednotka a nula by sa nepoužívala a digitálny vek by neprišiel tak rýchlo. Vzhľadom k tomu, že vývoj tejto technológie je nevyhnutný, by k rovnakým poznatkom prišiel iný tím expertov v porovnateľnom čase. Zvlášť pre používanie morseovej abecedy, ktorá má mnoho spoločné s neskorším digitálnym zápisom.

Binary Code Converter

Use this chart to help you decode the messages

A	01000001	N	01001110
B	01000010	O	01001111
C	01000011	P	01010000
D	01000100	Q	01010001
E	01000101	R	01010010
F	01000110	S	01010011
G	01000111	T	01010100
H	01001000	U	01010101
I	01001001	V	01010110
J	01001010	W	01010111
K	01001011	X	01011000
L	01001100	Y	01011001
M	01001101	Z	01011010

Čo by to zmenilo?

Ak by celá podstata digitálneho zápisu prišla neskôr, ľudstvo by bolo spomalené, bolo by viac analógové. Mnohé technológie, vrátane moderných automobilov, by neboli možné. Ostali by sme tak na úrovni technológie približne z roku 1950 až 1970, pričom by najväčšie rozdiely boli v komunikácii. Ovplyvnilo by to lety do vesmíru, školstvo, hudbu a vlastne akúkoľvek oblasť. Nemožnosť šíriť informácie digitálne by tiež znamenalo omnoho väčšie rozdiely medzi vyspelými a menej vyspelými oblasťami na tejto planéte a podstatne viac byrokracie. Zvýšila by sa tiež potreba papiera, pretože by nebolo možné šírenie textu pomocou USB kľúčov či internetu. To by viedlo tiež k problémom so zásobovaním tovaru, pretože by sa nedali rýchlo zistiť nedostatky a prebytky. Angličtina by bola podstatne menej dôležitá, ako je dnes – a veľmi by vzrástol záujem o televíznu reklamu a predaj cez telefón.

Jednou vetou

Justinián nedobyl západ

Bez ťaženia z Byzancie by sa Európa viac oddialila od rímskeho spôsobu života a dnes by boli jazyky a zvyky oveľa viac odlišné od latinčiny a medzi východom a západom by bol ešte väčší rozdiel.

Čierna smrť sa masovo nešírila v 14. storočí

Čierna smrť zahubila štvrtinu až polovicu populácie Európy, bez nej by bola dnes podstatne vyššia populácia a kontinent by bol oveľa viac preľudnený a urbanizovaný, vďaka čomu by sme sa k novým poznatkom dostali skôr a mohli by sme mať ponorky už v 19. či dokonca 18. storočí.

Prvá svetová vojna nezačala atentátom

Začala by však pre niečo iné a veľa by sa nezmenilo, keďže hneď niekoľko krajín bolo dobre pripravených na vojnu a čakali len na zámienku.

Nekonala sa kríza v roku 1929

Mnohé krajiny by tak neboli donútené k razantným krokom, vedúcim k najrôznejším diktatúram, navyše by napríklad Nemecko nemalo brutálnu infláciu a na základe toho i neprekonateľnú nespokojnosť, vedúcu k príprave na novú vojnu.

Američania neprišli prví s atómovou bombou

Vlastníctvo atómovej bomby výrazne urýchlilo boj USA s Japonskom, pričom bez atómovej bomby by boli potrebné výsadky pechoty a aktívne využívanie námorníctva priamo v Japonsku, čo by znamenalo viac životov a tak i viac utrpenia napríklad v Japoncami okupovanej Číne.

ZSSR nezaniklo

Každým rokom a každým mesiacom by však tento útvar slabol a čoraz viac zločinov by bolo zvýraznené, čo by znamenalo vyššiu nespokojnosť a viac násilia pri definitívnom páde ZSSR, pričom by sa znovu zvýšil rozdiel medzi východnými a západnými krajinami.

Neuznikla mena Euro

Bez Eura by sa toho veľa nezmenilo, ale Európa by začala výrazne slabnúť pre povinné clá a ďalšie veci, ktoré nie sú v USA či v Číne, čo by spôsobovalo, že by tovar z Európy bol príliš predražený a hlavne pevninské krajiny bez veľkých prístavov by boli odsúdené k menej výhodnému obchodu.